

PANDEMİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN HAYATIN ANLAMINA YÖNELİK DEĞERLENDİRMELERİ: ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

University Students Evaluations on the Meaning of Life in the Pandemic Process:
Sample of Ankara Hacı Bayram Veli University

Nurten GÖKALP¹, Recep Batu GÜNÖR², Hatice DEMİRBAŞ³, Ayşe CANATAN⁴

ÖZET

Hayatın anlamı felsefe ve psikolojinin ortak bir problemidir. Pratik hayat ile ilgilenen neredeyse her disiplin hayatın anlamını sorgulamak amacıyla olmasına rağmen, psikologlar ve filozoflar bu amacı gerçekleştirme hususunda daha somut adımlar atmışlardır. Yirminci yüzyılda varoluşçu filozoflar insanın durumunu anlamaya çalışmış insanın kendini gerçekleştirme- sinin önemine dikkat çekmişlerdir. Hayatın anlamına yöne- lik olarak psikolojide ortaya çıkan teorilerin bir kısmı felsefi doktrinlerle desteklenmektedir. Bu çerçevede özellikle varoluş psikolojisi ve teorisyenleri dikkat çekmektedir. Hayatta anlam arayışı ile ilgili gelişmiş ölçekler yaşamın anlamı olup olmadığına dair araştırmalarda kullanılmaktadır. Öte yandan pandemi, 2019 yılından beri dünyanın gündemindeki en önemli konu ve yaşamı etkileyen etkili belirleyicidir. Covid 19 pandemisi insanın yaşamı anlamlandırmasını etkilemekte midir? Bu sorunun cevabını bulmak hedefiyle yapılandırılan bu çalışmanın amacı Üniversite öğrencilerinin hayatın anlamına dair görüşlerini incelemektir. Böylesi bir çalışmanın önemi, geleceğin şekillendiricisi olan gençlerin bunu gerçekleştirebilme potansiyellerinin farkında olup olmadıklarını öğrenme şansı verebilmesidir. Çalışmanın örneklemini Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Felsefe bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilere sosyodemografik değişkenlerden cinsiyet ve yaşın sorulduğu bir form yanısıra Yaşamda Anlam Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin çoğunluğunun yaşamın anlamının farkında olduğu, büyük çoğunluğunun hayatını anlamlı kılacak bir şeylerin arayışı içinde ve daima hayatının amacını bulma çabasında olduğu söylenebilir. Pandeminin doğrudan etkisi daha sonra yapılacak çalışma ile değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yaşamda Anlam Arayışı, Yaşamda Anlamın Varlığı, Pandemi, Felsefe, Psikoloji.

ABSTRACT

The meaning of life is a common problem of philosophy and psychology. Although almost every discipline dealing with practical life aims to question the meaning of life, psychologists and philosophers have taken more concrete steps to achieve this goal. In the twentieth century, existential philosophers tried to understand the human condition and drew attention to the importance of self-realization. Some of the theories that emerge in psychology regarding the meaning of life are supported by philosophical doctrines. In this context, existential psychology and theorists attract attention. Advanced scales about the search for meaning in life are used in researches on whether life has a meaning. On the other hand, the pandemic has been the most important issue on the world's agenda and the most influential determinant affecting life since 2019. Does the Covid 19 pandemic affect people's understanding of life? The aim of this study, structured with the aim of finding the answer to this question, is to examine University students' views on the meaning of life. The importance of such a work is that it can give young people, who are the shapers of the future, a chance to learn whether they are aware of their potential to realize this. The sample of the study consists of the students of Ankara Hacı Bayram Veli University, Department of Philosophy, 1st, 2nd, 3rd and 4th grade. In addition to a form in which the students were asked about gender and age among sociodemographic variables, the Meaning in Life Scale was used. According to the findings obtained; It can be said that the majority of the students are aware of the meaning of life, the vast majority of them are in search of something that will make their life meaningful and always try to find the purpose of their life. The direct impact of the pandemic will be evaluated in a later study.

Keywords: Search for Meaning in Life, Existence of Meaning in Life, Pandemic, Philosophy, Psychology.

1. ORCID: 0000-0002-2411-9837

2. ORCID: 0000-0002-4791-4059

3. ORCID: 0000-0002-4148-8562

4. ORCID: 0000 0002-4832-6099

1. Prof. Dr. Ankara HBV Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, nurten.gokalp@hbv.edu.tr

2. Dr. Öğr. Üyesi, Ankara HBV Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, b.gunor@hbv.edu.tr

3. Prof. Dr. Ankara HBV Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, hatice.demirbas@hbv.edu.tr

4. Prof. Dr. Ankara HBV Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, ayse.canatan@hbv.edu.tr

*GÖKALP, N., GÜNÖR, B. R., DEMİRBAŞ, H. ve CANATAN, A. (2021). "Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Hayatın Anlamına Yönelik Değerlendirmeleri: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Örneği", *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 8, S. 23, s. 356-366.
Makale Geliş Tarihi: 20/02/2021 Kabul Tarihi:19/04/2021

EXTENDED ABSTRACT

Each discipline that places human at the center of the research subject, why human exists, what is the purpose or meaning of human life, etc. has to deal with questions. The reason for this necessity is that man is a being that finds a purpose in order to continue his life. In this sense, human beings who pursue a purpose are naturally a creature that adds meaning to life. The problem of what this “meaning” is also a problem that psychologists and philosophers are trying to solve. In other words, the problem of meaning of life has been the main problem that most psychologists and philosophers deal with, especially in the 20th century. Although many questions arise regarding the meaning of life problem, one of the most important questions is; it is the question of whether people have a sufficient level of awareness about the “meaning of life”. In other words, how much can a person comprehend the meaning of life? It is very difficult to answer such a question directly. The reason for this difficulty is that human beings are not a simple being, but rather a complex structure. It does not seem possible to make generalist claims about a being with such a complex structure. The issue of what shapes these actions of a human being as a creature that thinks, does, knows, as well as acts is also related to the issue of what values man imposes on life. In other words, what propositions a person has about the meaning of life also shapes his actions. Man can make different evaluations about the meaning of life with the effect of temporal, spatial or social factors. For example, the pandemic process, which had an impact all over the world in 2020, has been a major factor in people questioning the meaning of life again. The aim of this study is to make a general inference about what level of consciousness people have about the meaning of life in general, and to show how the pandemic process that affects the whole world affects people about the meaning of life. As mentioned before, the observation group was narrowed first for this very difficult purpose. Accordingly, firstly, university students were chosen as the observation group and questions were asked about the meaning of life to this group. There are several reasons for the selection of university students in this study. One of these reasons is that university students are the shapers of the future. In particular advantage in having a large percentage distribution of young people will determine the future strength in all areas of Turkey, it will be young people. Therefore, it is very important what kind of awareness university students have about the meaning of life. Another reason for choosing university students is that the young population can more easily keep up with the digital world, which has become much more important during the pandemic process. As a continuation of this research, studies will be carried out on the same observation group after the pandemic, and it will be tried to reveal whether the characteristics of the university students before and after the pandemic have changed or not.

GİRİŞ

İnsan yaşamının temel belirleyicilerinden olan anlam kavramı çeşitli sözlüklerde şöyle tanımlanmaktadır. TDK sözlüğünde anlam “bir kelimeden, bir sözden, bir davranış veya olgudan anlaşılabilir şey, bunların hatırlattığı düşünce veya nesne, mana, meal, fehva” olarak açıklanmaktadır. Felsefe sözlüğünde “bir şeyin gösterdiği ya da dile getirdiği kavramlar bütünü, dildeki göstergelerin ifade ettiği şey, bir kişiyi bir nesneye, bir duruma gönderen ve sözcüklerle ortaya konan şey, mâna, şeylerin ve olayların delâlet, işaret ettiği şey; açıklama, bir şeyin niçin olduğu gibi olduğunu gösteren neden” olarak tanımlanmaktadır (Cevizci, 2010:54). Psikolojide ise kişilik ve yaşamın anlamı ile bağlantılı olarak ele alınmaktadır.

Hayatın anlamı felsefe tarihinin ilk dönemlerinden itibaren tartışılan bir problemdir. İlkçağ düşüncesinin önemli isimlerinden olan, insanın yaşamı ve değerine yönelik görüşleri ile dikkat çeken Sokrates için sorgulanmayan yaşam, yaşam değildir. İnsan yaşamına ve değerine yönelik bu sorgulama felsefe tarihinde insanın ve yaşamın anlamına yönelik ilk sorgulama örneğidir. Hayatın anlamına yönelik bu sorgulama onun ünlü “kendini bil” düsturu ile özetlenmektedir. Sokrates’le başlayan hayatın anlamı olduğunu kabul eden, felsefe tarihinde farklı dönemlerde farklı filozoflarla devam eden bu sorgulama modern dönemle birlikte hayatın anlamının olup olmadığı tartışmalarına dönüşmüştür.

Özellikle on dokuzuncu yüzyıl felsefesinin önemli bir filozofu olan Friedrich Nietzsche’nin Batı düşünce ve kültür dünyasını eleştiren ve bu bağlamda insanın durumunu sorgulayan düşünceleri dikkat çekicidir. Sokrates’le birlikte başlayan ve hâlâ devam eden bir çürüme ve yabancılaşmanın kaynağında mevcut değerleri gören Nietzsche mevcut bütün değerlerin dönüşmesi gerektiğine kanaat getirmiştir. Ona göre, eski değerleri yıkmak onları sadece söz ile reddetmenin ötesinde bir anlam taşır. Kişinin psiko-fizik değişimini, organizmanın köklü bir arınmasını ihtiva eder. Mevcut değerlerle ve kendisi ile yüzleşmesi ve kendini bağımlılıklarından kurtarmasıdır. Kişinin vücuduna, hayata dönmesidir. “Öldü bütün tanrılar; Üst insanın yaşamasını istiyoruz artık” (Nietzsche, 1989:83) Bir tür ideal olarak nitelendirilebilecek üst insan yeni değerlerin yaratıcısı, geleceğin kanun koyucusudur. Hayatı yeniden değerlendirmek kuru bir zihin faaliyeti olmayıp hayatın enerjisine açık olmak, ayak uydurmaktır. Yüksek derecede anlama ve keşfetme içgüdüdür.

Yirminci yüzyılda varoluşçu filozoflar insanın durumunu anlamaya çalışmış insan varoluşunun anlamını irdeleyerek insanın kendini gerçekleştirmesinin önemine dikkat çekmişlerdir. Onlara göre önemli olan kendimiz için ne yapabileceğimiz, nasıl yaşayacağımız hakkında vereceğimiz karardır. Yaşamın amacını bulmaya yönelik bu tutum objektif doğruluk ile sübjektif idrak arasındaki ilişkiye dönüşür. Varoluşlar “dünya-içinde-birey” birliğini vurgularlar. İnsan, kendi varlığının, ne yapmakta olduğunun ve kendisine neler olduğunun bilincindedir. Bunun sonucunda kendisine ve çevresindeki olaylara ilişkin kararlar verme ve kendi sorumluluğunu üstlenme yeteneğine sahiptir (Gençtan, 1984:213). Çünkü fert statik bir cevher veya mekanizma değil, iç potansiyellerini gerçekleştirme yeteneğine sahip bir varlıktır.

Varoluşçu gelenek içinde kabul edilen Albert Camus’ün felsefesi yaşamın anlamına odaklanmaktadır. Eserlerinin genelinde yaşamın anlamı, absürt, ölüm ve başkaldırı kavramlarına yoğunlaşan Camus için insanın yaşamı baştan sona saçmadır ve hiçbir şey yaşamın anlamsızlığının önüne geçemez.

Hayatın anlamına yönelik olarak psikolojide ortaya çıkan teorilerin bir kısmı felsefi doktrinlerle desteklenmektedir. Bu çerçevede özellikle varoluş psikolojisi ve teorisyenleri dikkat çekmektedir. Carl Rogers, Abraham Maslow, George Kelly, Otto Rank, Rollo May, Viktor Emil Frankl ve günümüzün önde gelen psikologlarından Irvin Yalom öne çıkan isimlerdir.

Bireysel psikolojinin kurucusu Alfred Adler ise hayatın anlamı konusunda iki eser kaleme almıştır. Hiçbir insanın anlam olmadan yaşayamayacağını ifade eden Adler, kişinin anlamlı bir ilişki ağından

teşekkür eden bir çerçeve oluşturarak hayata baktığını ve gerçeği de her zaman ona atfedilen anlam vasıtasıyla idrak ettiğini söyler (Adler, 2016:7). Adler'e göre hayatın anlamının ne olduğu sorusu insanlıkla aynı yaşıdır. İnsan hayatının ilk yılları olan bebeklikte dahi o dönemin imkânları nispetinde hayatın anlamına ulaşmaya çalışmaktadır. Bu nedenle kişinin hayatının anlamı ile onun kişiliği arasında önemli bir ilişki vardır (Adler, 2016:28)

Psikolojide hayatın anlamına yönelik çalışmalarda en dikkat çekici olanı anlam merkezli terapi olan *Logoterapi*'dir. İnsanın anlam arayışına vurgu yapan ve Varoluşçu psikolojilerden etkilenen *Logoterapi*'nin kurucusu Viktor E. Frankl'ın "anlam iradesi" dediği şey Maslow'a göre "insanın temel düşüncesi"dir (Frankl, 1994:22) İnsan potansiyelini en yüksek noktaya çıkarmak istiyorsak önce onun varlığına inanmamız gerekir. Dolayısıyla anlam iradesi düşüncesini, arzu giderici bir düşünme olarak bir yana bırakmak yerine, bunu bir tür kendini gerçekleştiren kehanet olarak düşünmek çok daha akılcı olabilir (Frankl, 1994:24). Frankl'e göre, anlam istemi, insanın insanlığının gerçek bir dışavurumu olmasının yanı sıra, ruh sağlığının da güvenilir bir ölçütüdür. Elisabeth S. Lukas tarafından gözlemsel bulgularla da ortaya konduğu gibi, anlam ve amaç yokluğu, duygusal uyumsuzluğun bir göstergesidir. Albert Einstein'dan bir alıntı yapmak gerekirse: "Yaşamını anlamsız gören kişi hem mutsuzdur, hem de yaşama uygun değildir." Bu sadece bir başarı ve mutluluk değil, bir yaşama sorunudur. Çağdaş psikolojinin terimleriyle ifade edersek, anlam istemi bir "yaşama değerine" sahiptir (Frankl, 1994:28). *Logoterapi*'de de hastaya anlamın ne olduğu söylenmez ama en azından yaşamda bir anlam olduğunu, herkesin bir anlam bulabileceğini, dahası yaşamın her koşulda anlamını koruduğu gösterilebilir. Yaşam, kelimenin tam anlamıyla son ana kadar kişinin son nefesine kadar anlamlı kalır (Frankl, 1994:44).

Çağdaş psikolojide hayatın anlamı ile ilgili çalışmalar yaşamdaki anlam algıları üzerinedir. Yaşamdaki anlam algılarının tutarlı bir kimlik duygusunun gelişimi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Heine, Proulx ve Vohs, 2006) ve teorik olarak bir anlam duygusu yaratma süreci ergenlik döneminde başlar ve yaşam boyunca devam eder (Fry, 1998). Bu durumda anlam yaratma, bireysel gelişime bağlanmalıdır ve muhtemelen kimlik gelişimi, ilişkiler ve hedefler gibi diğer süreçlerle birlikte ortaya çıkmaktadır. Hayatta anlamın varlığı, insanların yaşamlarında bir amaç, misyon veya kapsayıcı bir amaca sahip olduklarını algıladıkları dereceyle birlikte, yaşamlarını kavradıkları, anlamlandırdıkları veya anlamlarını gördükleri dereceye karşılık gelmektedir. Bununla birlikte alanda hala karışıklık ve kavramsal belirsizlik devam etmektedir.

Hayatta anlam arayışı ile ilgili gelişmiş ölçekler yaşamın anlamı olup olmadığına dair araştırmalarda kullanılmaktadır. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan uygulamalarla sınırlı sayıda araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda yapılan bir çalışmada lise öğrencileri için yaşamda anlamın varlığı ile yaşamda anlam arayışının bağımsız yapılar olduğu bulunmuştur. (Çelik,Gazioğlu, 2015, s.50) Hayattaki anlam konusunda yapılan araştırmalarda bulgular, hayattaki anlamın umut, mutluluk ve duyguyu da içerebileceğini göstermiştir (Demirbağ,Kalafat, 2015:2).

1. Pandemi

Dünya genelinde çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel bir isim olan pandemi 2019 yılından beri dünyanın gündemindeki en önemli konu ve yaşamı etkileyen en etkili belirleyicidir. İnsan yaşamında aniden ortaya çıkan bu durumun algılanması ve anlamlandırılması ise ciddi bir sorun olmaktadır. Çözüm arayışında olan insan bu durumu anlamlandırma çabasıdadır. Atıf yükleme teorisine göre insanlar kendilerini etkileyen olay ve olguları algılama, farkına varma bir sebebe bağlayarak açıklamak ve anlamlandırmak ve böylece başa çıkmak isterler (Spilka,Shaver ve Kirlpatrick, 2001).

Covid 19 pandemisi insanın yaşamı anlamlandırmasını etkilemekte midir? Bu çalışmada elde edilen bulgularla sonraki çalışmalardaki bulgular pandeminin etkisini daha net bir şekilde ortaya çıkaracaktır. Yukarıdaki bilgilere dayalı olarak yapılandırılan bu çalışmanın amacı Üniversite öğrencilerinin hayatın anlamına dair görüşlerini incelemektir. Üniversite öğrencileri ile çalışılmasının sebebi bu yaş grubunun hayatın anlamına yönelik değerlendirmelerinin ve algılarının belli bir olgunluğa ulaştığı ve değişkenliğin az olduğunun düşünülmesidir.

2. Yöntem

2.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Felsefe bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem 175 (%87.5) kadın , 25 (%12.5) erkek olmak üzere 200 öğrenciden oluşmaktadır. Yaş ortalaması 21.76 (± 1.97) ve yaş aralığı 18-30 yaş arasındadır. Öğrencilerin %23'ü 21 yaş, %24'ü 22 yaşındadır. Öğrencilerin yaşlarında 20 ile 23 arasında bir kümelenme görülmektedir.

2.2. Kullanılan ölçme araçları

Öğrencilere sosyodemografik değişkenlerden cinsiyet ve yaşın sorulduğu bir form yanısıra **Yaşamda Anlam Ölçeği (YAÖ)** (The Meaning in Life Questionnaire) kullanılmıştır. Ölçeği, Steger, Frazier, Oishi ve Kaler (2006) geliştirilmiş ve Demirbaş (2010), üniversite öğrencileri üzerinde YAÖ'nin geçerlik çalışmasını yaparak Türkçeye kazandırmıştır. Ölçeğin farklı yapılaraya sahip "yaşamda anlam arayışı" ve "yaşamda anlamın varlığı" olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek 7 aralıklı Likert tipi bir ölçektir ve (1) Kesinlikle doğru değil ile (7) Kesinlikle doğru arasında puanlanmaktadır. Ölçekte 9. Madde tersten puanlanmakta her iki alt boyut 5 er maddeden oluşmaktadır. Her alt ölçekten en düşük 5 en yüksek 35 puan elde edilmektedir. YAÖ'nin "yaşamda anlam arayışı" alt ölçeğinde yüksek puanlar yaşamda anlam arayışının yüksek olduğunu, "yaşamda anlamın varlığı" alt ölçeğinde yüksek puanlar kişinin yaşamının anlamının varlığına işaret etmektedir. YAÖ'nin orijinal ölçekte Cronbach Alpha katsayısı yaşamda anlamın varlığı alt ölçeği için 0.88; yaşamda anlam arayışı alt ölçeği için 0.93 olarak saptanmıştır.

Demirbaş (2010); YAÖ'nin Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda faktör yükleri 0.65 ile 0.88 arasında değişen iki faktörlü yapı belirlemiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizinde iyi uyum değerleri üretilmiştir. Yaşamda anlamın varlığı alt ölçeğinin iç tutarlılığı 0.81, yaşamda anlam arayışı alt ölçeğinin iç tutarlılığı 0.85 olarak belirlenmiştir. Test-tekrar test değerleri ise 0.72 ve 0.76 olarak saptanmıştır. Bu çalışmada ise yaşamda anlamın varlığı alt ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı .85, yaşamda anlam arayışı alt ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır.

2.3. İşlem

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi etik kurulundan izin alındıktan sonra öğrencilere bilgi verilmiş ve online olarak veriler toplanmıştır. Pandemi nedeniyle uzaktan eğitimin yapıldığı bir dönemde olduğu için veriler online toplanmıştır.

2.4. Yapılan analizler

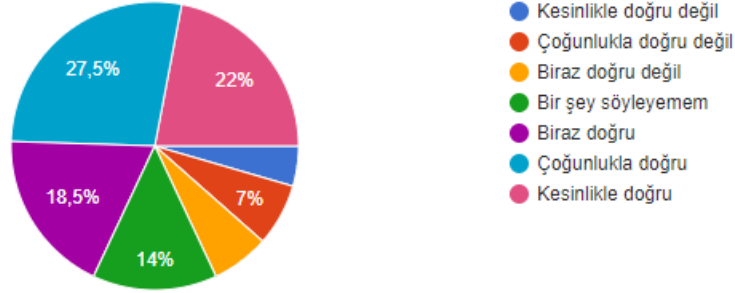
Yapılan analizlerde ilk olarak öğrencilerin ölçek maddelerinde (10 madde) yer alan değer önermelerine verdikleri yanıtların yüzdeleri hesaplanmıştır. Daha sonra yaş ve cinsiyet ile değerler arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Cinsiyete göre YAÖ toplam ve alt ölçek puan ortalamaları arasında fark olup olmadığı bağımsız gruplar için t test yöntemi ile karşılaştırılmıştır.

3. Bulgular

Yaşamda Anlam Ölçeği maddelerine öğrencilerin verdikleri yanıtların yüzdeleri aşağıda gerek yazı gerekse grafiklerle verilmiştir.

Yaşamımın anlamının farkındayım.

200 yanıt

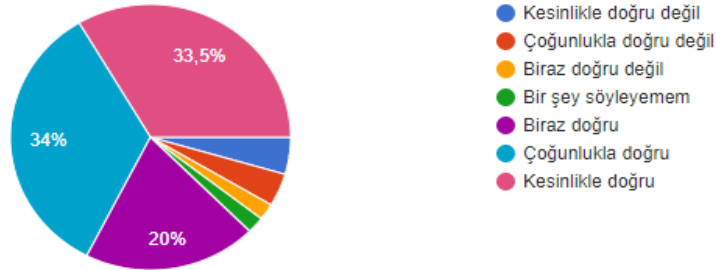

Şekil 1. “Yaşamımın anlamının farkındayım” önermesinin dağılımı

Şekil 1’de görüldüğü gibi öğrencilerden “Yaşamın anlamının farkındayım” önermesini yanıtlayanların %68’i olumlu cevaplar vermiştir. Kesinlikle doğru ve çoğunlukla doğru diyenlerin oranı %49.5’tir.

Hayatımı anlamlı kılacak bir şeylerin arayışı içindeyim.

200 yanıt

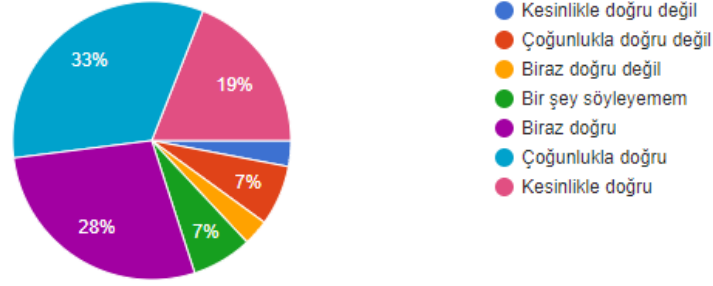

Şekil 2. “Hayatımı anlamlı kılacak bir şeylerin arayışı içindeyim” önermesinin dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü gibi öğrencilerden “Hayatımı anlamlı kılacak bir şeylerin arayışı içindeyim” önermesini yanıtlayanların %64.5’u kesinlikle doğru ve çoğunlukla doğru seçeneğini işaretlemiştir.

Daima hayatımın amacını bulma çabası içindeyim.

200 yanıt

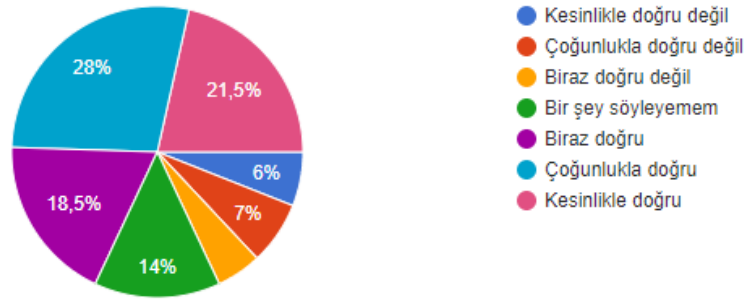

Şekil 3. "Daima hayatımın amacını bulma çabası içindeyim" önermesinin dağılımı

Şekil 3'de izlendiği gibi öğrencilerden "Daima hayatımın amacını bulma çabası içindeyim" önermesini yanıtlayanların %52'si kesinlikle doğru ve çoğunlukla doğru seğeneğini işaretlemiştir.

Hayatımın kesin bir amacı var.

200 yanıt

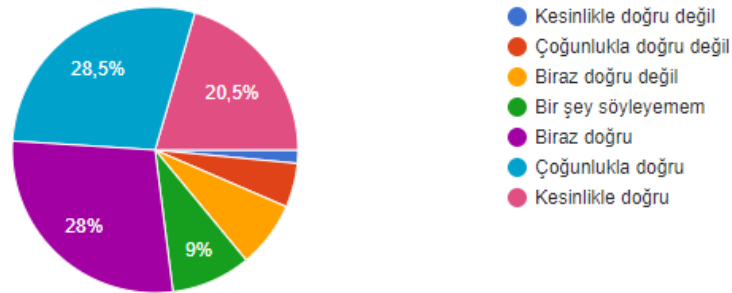

Şekil 4. "Hayatımın kesin amacı var" önermesinin dağılımı

Şekil 4'de görüldüğü gibi öğrencilerden "Hayatımın kesin amacı var" önermesini yanıtlayanların %68'i önermenin doğru olduğunu dŐnmektedir. Doğru değil diyenlerin oranları çok düŐüktür.

Hayatımı neyin anlamlı kıldığına dair genel bir fikrim var

200 yanıt

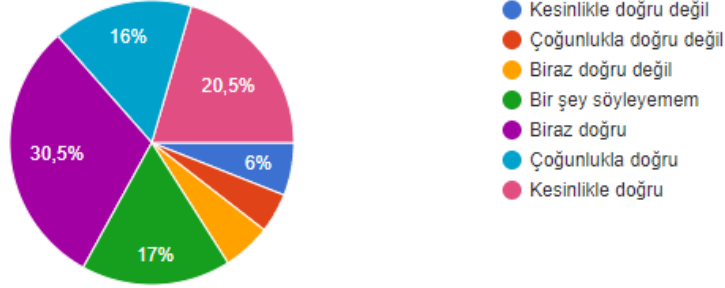

Şekil 5. "Hayatımı neyin anlamlı kıldığına dair genel bir fikrim var" önermesinin dağılımı

Şekil 5’de görüldüğü gibi öğrencilerden “Hayatımı neyin anlamlı kıldığına dair genel bir fikrim var” önermesini yanıtlayanların %77’si önermenin doğru olduğunu düşünmektedir (Şekil 5).

Hayatımda beni tatmin eden bir amaç keşfettim.

200 yanıt

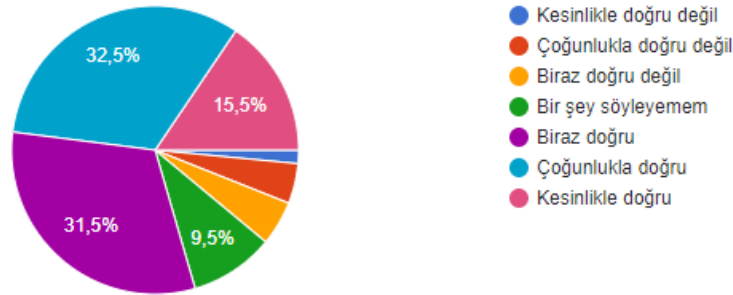

Şekil 6. “Hayatımda beni tatmin eden bir amaç keşfettim” önermesinin dağılımı

Şekil 6’da görüldüğü gibi öğrencilerden “Hayatımda beni tatmin eden bir amaç keşfettim” önermesini yanıtlayanların %67’si önermenin doğru olduğunu düşünmektedir.

Her zaman hayatımda kayda değer (önemli yapacak) bir şeylerin arayışı içindeyim.

200 yanıt

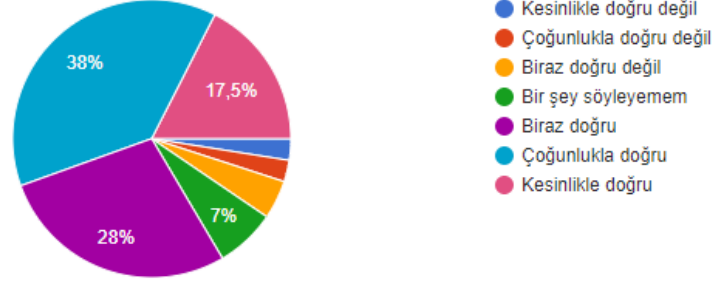

Şekil 7. “Her zaman hayatımda kayda değer bir şeylerin arayışı içindeyim” önermesinin dağılımı

Şekil 7’de izlendiği gibi öğrencilerden “Her zaman hayatımda kayda değer bir şeylerin arayışı içindeyim” önermesini yanıtlayanların %79,5’i önermenin doğru olduğunu düşünmektedir.

Hayatımda bir amaç ya da görev bulma arayışı içindeyim

200 yanıt

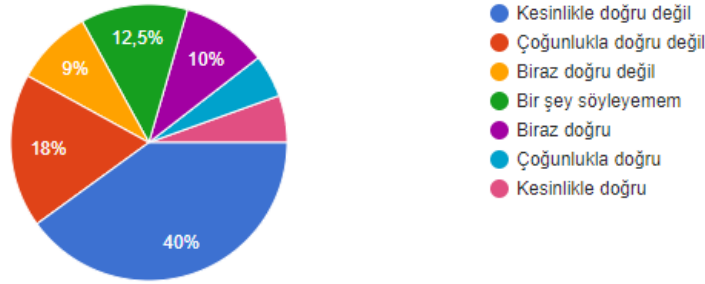

Şekil 8. “Hayatımda bir amaç ya da görev bulma arayışı içindeyim” önermesinin dağılımı

Şekil 8’de görüldüğü gibi öğrencilerden “Hayatımda bir amaç ya da görev bulma arayışı içindeyim” önermesini yanıtlayanların %55,5’i önermenin doğru olduğunu düşünmektedir.

Hayatımın belirli bir amacı yok.

200 yanıt

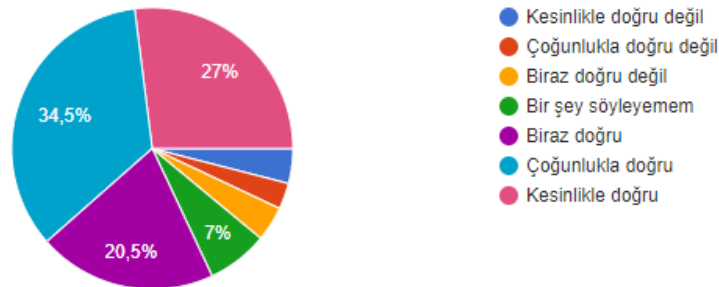

Şekil 9. “Hayatımın belirli bir amacı yok” önermesinin dağılımı

Şekil 9’da da görüldüğü gibi öğrencilerden “Hayatımın belirli bir amacı yok” önermesini yanıtlayanların %67’si önermenin doğru olmadığını düşünmektedir.

Hayatımın anlamını bulma çabası içindeyim.

200 yanıt

Şekil 10. “Hayatımın anlamını bulma çabası içindeyim” önermesinin dağılımı

Şekil 10'da görüldüğü gibi öğrencilerden “Hayatımın anlamını bulma çabası içindeyim” önermesini yanıtlayanların %82'si önermenin doğru olmadığını düşünmektedir

Öğrencilerin yaşı ile yaşamın anlam arayışı ($r=.253$) ve yaşamda anlamın varlığı ($r=.238$) arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyeti ile yaşamın anlamı ($r=-.103$) ve yaşamda anlam arayışı arasında ($r=-.064$) çok düşük düzeyde negatif ilişki belirlenmiştir. Cinsiyet ile yaşamın anlam arayışı ve yaşamda anlamın varlığı ortalamaları arasında fark olup olmadığı bağımsız gruplar için t testi ile test edilmiştir. Buna göre kadın ve erkekler arasında yaşamın anlam arayışı ve yaşamda anlamın varlığı alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Sırasıyla; $t= 902$; $df= .198$; $p=.37$; $t=1.458$, $df=.198$), $p=.15$).

SONUÇ

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde yaşama verdikleri değer araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin çoğunluğunun yaşamın anlamının farkında olduğu, büyük çoğunluğunun (2/3'den daha fazlası) hayatını anlamlı kılacak bir şeylerin arayışı içinde ve daima hayatının amacını bulma çabasında olduğu söylenebilir. Yanı sıra öğrencilerin hayatının kesin amacı olduğunu düşündüğü, çoğunluğunun hayatını neyin anlamlı kıldığına dair genel bir fikri olduğu, hayatında kendilerini tatmin eden bir amacı keşfettikleri ve hayatlarında kayda değer bir şeylerin arayışı içinde oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun hayatında bir amaç ya da görev bulma arayışında olduğu gibi hayatının belirli bir amacı olduğu ve hayatının anlamını bulma çabası içinde olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç hayatın bir anlamı olduğu ve insanın bu anlam arayışı içinde olduğu yönündeki görüşleri ile öne çıkan varoluşçu psikolojideki görüşlerle ve felsefi doktrinlerle tutarlıdır. Çalışmada cinsiyet ile yaşamın anlamı ve yaşamda anlam arayışı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Buna göre yaşamın anlamı ve yaşamda anlam arayışı yaş ve cinsiyetten bağımsızdır. Mevcut literatür incelendiğinde de benzer sonuçlar görülmektedir. Steger ve diğerleri (2006) ve Demirbaş (2010) çalışmalarında yaşamın anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer sonuç Baş ve Hamarta'nın (2015) çalışmalarında da gösterilmiştir. Aynı şekilde Saraç ve diğerleri de (2018) yaşamın anlamının cinsiyete göre farklılaşmadığını bulmuştur.

Steger ve diğerleri (2006) tarafından yapılan ölçek çalışması sırasında araştırmada yaşam anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunduğu görülmüştür. Bahsedilen çalışma haricindeki araştırmalarda yaşamın anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (akt. Yüksel, 2012). Çalışmada elde edilen verilerde yaş ile yaşamın anlamı ve yaşamda anlam arayışı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Literatürde yaşamın anlamı ve yaş arasında tespit edilmiş anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yaşamda anlam arayışının pandemi sürecinde farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik bir değerlendirme için ise pandemi öncesi ya da pandemi sonrası yapılacak benzer araştırma sonuçlarına ihtiyaç olduğu için çalışmanın pandemi sonrası tekrarlanması planlanmaktadır.

Yazarların katkı düzeyleri: Birinci Yazar: % 25, İkinci Yazar: % 25, Üçüncü Yazar: % 25, Dördüncü Yazar: % 25
Çalışma Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Etik Komisyonu 27.08.2020 tarihli 08 sayılı etik kurul izniyle yapılmıştır.
Çalışmada finansal destek alınmamıştır.
Çalışmada potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- ADLER, A. (2016). *Yaşamın Anlam ve Amacı* (K. Şipal, Çev.), (12. bs). İstanbul:Say Yayınları.
- BAŞ, V., HAMARTA, E. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Yaşamın Anlamı Arasındaki İlişki. *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 13, No. 29, 369-391, Haziran 2015
- CEVİZCİ A. (2010). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul:Paradigma Yayınları
- ÇELİK, N.D. ve GAZİOĞLU, E.İ. (2015). Yaşamda Anlam Ölçeği Lise Formu: Türkçe Geçerlik ve Güvenirliği, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 42 - 60
- DEMİRDAĞ, S. ve KALAFAT, S. (2015). Yaşamın Anlamı Ölçeği (YAÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlilik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 1-13.
- DEMİRBAŞ, N. (2010). *Yaşamda Anlam ve Yılmazlık*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- FRANKL, V. E. (1994). *Duyulmayan Anlam Çığılığı*, (Selçuk Budak, Çev.). Ankara:Öteki Yayınevi
- FRY, P. S. (1998). "The development of personal meaning and wisdom in adolescence: A reexamination of moderating and consolidating factors and influences". In *The human quest for meaning: A handbook of psychological research and clinical application*, Edited by: Wong, PTP and Fry, PS. 91–110. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- GENÇTAN, E. (1984). *Psikanaliz ve Sonrası*. Ankara:Maya Yayıncılık
- HEİNE, S. J., PROULX, T. ve VOHS, K. D. (2006). The meaning maintenance model: On the coherence of social motivations. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 88–110
- NİETZSCHE, F. (1989). *Böyle Buyurdu Zerdüşt*. İstanbul: M.E.B. Yayınları
- SARAÇ, H., İPEK, A.N. ve ÇAVUŞ, F.Z. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Anlamı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bağlamında İncelenmesi. *Academic Review of Humanities and Social Sciences*, 1(1)
- SPIŁKA, B., SHAVER, P. ve KİRLPATRİCK, I. A. (2001). Din Psikolojisi Açısından Genel Bir Atıf Teorisi, (A. Kuşat, Çev.). *Erciyes Üniversitesi Fakültesi Dergisi*, XI: 173-195
- STEGER, M. F., FRAZIER, P., OİSHİ, S. ve KALER, M. (2006). The meaning in life questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53(1), 80–93
- TERZİ, Ş., TEKİNALP, B. E. ve LEUWERKE, W. (2011). Yaşamda anlam ölçeğinin çeşitli yaş gruplarına göre psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *XI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, s. 425-426, 3-5 Ekim, Ege Üniversitesi, İzmir.
- YÜKSEL, R. (2012). Genç yetişkinlerde yaşamın anlamı. *Sakarya University Journal of Education*, 2(2), 69-83.